

کتاب «مابعدالطبیعه از دیدگاه فارابی و ابن‌سینا» منتشر شد

کتاب «مابعدالطبیعه از دیدگاه فارابی و ابن‌سینا» با قلم لیلا کیان‌خواه به همت مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران منتشر شد.

کتاب «مابعدالطبیعه از دیدگاه فارابی و ابن‌سینا» با قلم لیلا کیان‌خواه به همت مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران منتشر شد.

به گزارش خبرنگار مهر، فارابی و ابن‌سینا، با وجود قرابت فکری و تاریخی، مابعدالطبیعه را بر یک سیاق تعریف نمی‌کنند و در نتیجه نظام مابعدالطبیعی واحدی را بنیان نمی‌نهند. ابن‌سینا بحث از تعریف و موضوع مابعدالطبیعه را در نظام فکری خود به صورت یک مسئله فلسفی تنظیم کرده و در اکثر آثار خود به آن می‌پردازد؛ ولی بررسی آثار فارابی نشان می‌دهد که تعریف مابعدالطبیعه و تعیین موضوع آن، از وضوح و دقت بالایی برخوردار نیست و به عنوان یک مسئله فلسفی طرح نشده و صرفاً در ضمن آراء فلسفی دیگر به آن اشاره شده است. علاوه بر این، فارابی بر خلاف ابن‌سینا، در تعریف و موضوع مابعدالطبیعه دارای وحدت رویه نیست و تعاریف مختلفی از مابعدالطبیعه ارائه کرده است.

این کتاب مشتمل بر دو بخش اصلی است. در بخش اول، پس از اشاره مختصری به تعریف مابعدالطبیعه از دیدگاه ارسطو و برخی از شارحان وی، تعریف مابعدالطبیعه در آثار فارابی و سپس در آثار ابن‌سینا مورد بررسی قرار گرفته و در خلال بحث کوشش شده تا نسبت تعاریف فارابی با یکدیگر و نیز با تعریف مختار ابن‌سینا روشن شود.

در بخش دوم، تفسیر «موجود» به عنوان موضوع مابعدالطبیعه از دیدگاه ابن‌دو فیلسوف و اشتراکات و افتراقات این دو دیدگاه بررسی می‌شود. در نهایت، پس از اتمام مطالب کتاب، به دلیل اهمیت رساله «فی أغراض مابعدالطبیعه» فارابی در ارائه تعریف علم مابعدالطبیعه، تصحیح انتقادی این رساله نیز ارائه شده است.

نکته قابل توجه در این اثر، تلاش مؤلف برای ارائه تفسیر آراء فارابی بر اساس آراء و اندیشه‌های خود فارابی است و نه بر مبنای آراء ابن‌سینا و دیدگاه رایج فلاسفه اسلامی. متأسفانه به دلیل نفوذ و سیطره آراء ابن‌سینا، بسیاری از پژوهش‌های انجام شده در حوزه فلسفه فارابی، متأثر از دیدگاه ابن‌سینا صورت گرفته و در نهایت، فارابی‌ای معرفی شده که همه اصول مابعدالطبیعه ابن‌سینا را قبلاً تأسیس کرده است.